

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30 вересня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого Прокопенка О.Б.,
суддів: Гриціва М.І., Коротких О.А., Кривенка В.В.,
Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Самсіна І.Л.,
Терлецького О.О., –

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Сосницького міжрайонного управління водного господарства (далі – Сосницьке управління) до Державної фінансової інспекції в Чернігівській області (далі – Інспекція), третя особа – Служба автомобільних доріг у Чернігівській області (далі – Служба), про визнання незаконним та скасування пункту вимоги,

в с т а н о в и л а:

У липні 2013 року Сосницьке управління звернулося з позовом до Інспекції, у якому з урахуванням уточнення позовних вимог просило визнати незаконним та скасувати пункт 5 вимоги Інспекції від 20 червня 2013 року № 6-18/952 (далі – вимога) про усунення порушень, виявлених у ході ревізії, в частині незаконного списання майна на суму 256 600 грн.

На обґрунтування позовних вимог зазначило, що висновки, які містяться в Акті ревізії від 30 травня 2013 року № 6-24/10 (далі – Акт ревізії), є неправомірними та такими, що не відповідають дійсності, а пункт 5 вимоги є необґрунтованим та пред'явленим позивачу з порушенням вимог чинного законодавства, тому підлягає скасуванню.

Суд установив, що представники Інспекції провели планову ревізію фінансово-господарської діяльності Сосницького управління за період з 1 серпня 2010 року по 1 січня 2013 року, за результатами якої склали Акт ревізії.

У ході перевірки встановлено, що відповідно до наказів Державного комітету України по водному господарству (далі – Держводгосп) від 14 квітня 2011 року № 48-б, Деснянського басейнового управління водних ресурсів (далі – Деснянське управління) від 15 квітня 2011 року № 35, Сосницького управління від 21 квітня 2011 року № 41 з метою уникнення подвійного обліку зі Службою з балансу Сосницького управління та з-під звіту начальників експлуатаційних дільниць списано два мостові переходи.

Інспекція винесла вимогу про усунення порушень, у пункті 5 якої зазначила, що з балансу Сосницького управління безпідставно (за відсутності події передачі, засвідченої відповідними первинними документами) списано мостові переходи на загальну суму 256 600 грн та зобов'язала позивача поновити в обліку вартість основних засобів на вказану суму.

У вимозі Інспекція зазначила про порушення пункту 10 Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1998 року № 1482 (далі – Положення про порядок передачі об'єктів, постанова № 1482 відповідно), де зазначено, що передача активів оформлюється актом приймання-передачі; пунктів 6.4, 6.6 Інструкції з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ, затвердженої наказом Державного казначейства України від 17 липня 2000 року № 64 (далі – Інструкція з бухгалтерського обліку) та пункту 24 Інструкції про списання об'єктів державної власності, бюджетних установ, організацій, підприємств, які належать до сфери управління Держводгоспу, затвердженої наказом Держводгоспу від 29 січня 2008 року № 8 (далі – Інструкція про списання об'єктів), які були чинними у відповідний період.

Згідно з Положенням про Сосницьке міжрайонне управління водного господарства, затвердженим наказом Державного агентства водних ресурсів України від 31 січня 2012 року № 42 Сосницьке управління підпорядковане Деснянському управлінню та належить до сфери управління Держводгоспу.

Відповідно до підпункту 25 пункту 4 Положення про Державний комітет України по водному господарству, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 червня 2007 року № 882 (далі – Положення про Держводгосп), Держводгосп виконує, відповідно до законодавства, функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління.

На виконання пункту 7 доручення Прем'єр-міністра України від 18 жовтня 2010 року № 62935/0/1-10 (далі – доручення Прем'єр-міністра України) за підсумками робочої поїздки до Чернігівської області 12 жовтня 2010 року Деснянським управлінням, якому підпорядковане Сосницьке

управління, спільно зі Службою проводилось опрацювання питання передачі на баланс Служби мостових переходів на дорогах загального користування, які перебувають на балансі Деснянського управління, у тому числі й Сосницького управління, під час якого було виявлено, що деякі мостові переходи перебувають на подвійному бухгалтерському обліку у Деснянському управлінні та в Службі.

Так, на підставі наказів Держводгоспу від 14 квітня 2011 року № 48-б «Про списання вартості матеріальних цінностей» та Деснянського управління від 15 квітня 2011 року № 35 «Про списання вартості матеріальних цінностей» Сосницьке управління списало з обліку автомобільні мости вартістю 256 600 грн та залишковою вартістю 27 700 грн, які перебували на подвійному обліку зі Службою.

Чернігівський окружний адміністративний суд постановою від 9 серпня 2013 року, залишеною без змін ухвалами Київського апеляційного адміністративного суду від 30 жовтня 2013 року та Вищого адміністративного суду України від 9 квітня 2015 року, позов задовольнив: визнав незаконним та скасував пункт 5 вимоги Інспекції про усунення порушень, виявлених у ході ревізії, в частині незаконного списання майна на суму 256 600 грн.

У заяві про перегляд судових рішень Верховним Судом України з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України, Інспекція просить скасувати постановлені у справі рішення судів та ухвалити нове рішення, яким у задоволенні позову Сосницького управління відмовити.

На обґрунтування заяви додано копію рішення Вищого адміністративного суду України від 31 березня 2015 року, яке, на думку заявника, підтверджує неоднакове застосування касаційним судом одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, а саме: пункту 10 Положення про порядок передачі об'єктів; Типової інструкції про списання майна бюджетних установ, затвердженої наказом Державного казначейства України від 29 листопада 2010 року № 447 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 4 sichnia 2011 roku za № 3/18741; далі – Типова інструкція про списання майна бюджетних установ); пунктів 6.4, 6.6 Інструкції з бухгалтерського обліку; Положення про Держводгосп; Інструкції про списання об'єктів.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що заява підлягає задоволенню з таких підстав.

У справі, що розглядається, залишаючи без змін рішення судів попередніх інстанцій, суд касаційної інстанції погодився з їхніми висновками про те, що пункт 5 вимоги є необґрунтованим, оскільки позивач правомірно здійснив списання мостових переходів як окремих об'єктів, адже на балансі Служби ще до 11 липня 2000 року рахуються (обліковуються) автомобільні

дороги державного значення та місцевого значення (обласні та районні). Зокрема, в обліку Служби вартість доріг відображена в розрізі її елементів (зупинки, павільйони, дорожні знаки, мости тощо). Інвентарний номер мостів відповідає інвентарному номеру автомобільної дороги. Всі автомобільні дороги (з урахуванням їх елементів) зареєстровано в Фонді державного майна України з присвоєнням відповідного реєстрового номеру.

Водночас у наданому для порівняння рішенні Вищого адміністративного суду України від 31 березня 2015 року (справа № К/800/9597/14) касаційний суд у подібних відносинах, скасовуючи рішення судів першої та апеляційної інстанцій і ухвалюючи нове – про відмову в позові, виходив із того, що оскільки суди встановили, що актів приймання-передачі або будь-яких інших документів, які б засвідчували прийняття мостових переходів Службою, у позивача не було, то суди попередніх інстанцій дійшли неправильного висновку про те, що виконання доручення Прем'єр-міністра України повинно було проводитися шляхом списання, оскільки перебування на подвійному обліку з іншою установою є підставою для списання майна.

Аналіз наведених рішень суду касаційної інстанції дає підстави вважати, що він неоднаково застосував одні і ті самі норми матеріального права.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у правозастосуванні, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Суди встановили, що Сосницьке управління підпорядковане Деснянському управлінню та належить до сфери управління Держводгоспу, який відповідно до пункту 25 Положення про Держводгосп виконує функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління.

На виконання пункту 7 доручення Прем'єр-міністра України та відповідно до наказів Держводгоспу від 14 квітня 2011 року № 48-б «Про списання вартості матеріальних цінностей» та Деснянського управління від 15 квітня 2011 року № 35 «Про списання вартості матеріальних цінностей» Сосницьке управління списало з обліку автомобільні мости вартістю 256 600 грн та залишковою вартістю 27 700 грн, які перебували на подвійному обліку зі Службою.

Відповідно до пункту 4 Типової інструкції про списання майна бюджетних установ списанню підлягає майно: не придатне для подальшого користування (фізично зношене); виявлене в результаті інвентаризації як недостача; морально застаріле; пошкоджене в результаті аварії чи стихійного лиха (за умови, що відновлення його є неможливим або економічно недоцільним і воно не може бути реалізоване).

Згідно з пунктом 5 Типової інструкції про списання майна бюджетних установ безоплатна передача майна, яке є державною власністю, зі сфери

управління міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Фонду державного майна, інших державних органів, які відповідно до законодавства здійснюють функції з управління державним майном, Національної академії наук, галузевих академій наук, інших установ та організацій, яким державне майно передано у безоплатне користування, до сфери управління інших органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій здійснюється згідно з вимогами постанови № 1482, якою затверджено Положення про порядок передачі об'єктів.

Так, відповідно до підпункту «а» пункту 4 вказаного Положення передача об'єктів права державної власності здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України – щодо об'єктів, визначених підпунктами «а», «в» і «г» пункту 2 цього Положення.

Передача таких об'єктів оформляється актом приймання-передачі за формою згідно з додатком до Порядку подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність, затвердженого цією постановою (пункт 10 Положення про порядок передачі об'єктів).

Відповідно до пунктів 6.4, 6.6 Інструкції з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ, затвердженої наказом Державного казначейства України від 17 липня 2000 року № 64 (яка була чинною на час виникнення спірних відносин), типова форма ОЗ-1 (бюджет) «Акт прийняття-передачі основних засобів» застосовується для оформлення приймання-передавання необоротних активів і складається на кожний окремий об'єкт, який надходить шляхом придбання або безоплатної передачі від інших організацій. На об'єкт, що був в експлуатації, робиться запис на суму зносу. Для прийняття об'єктів наказом керівника установи створюється комісія, яка складає акт у двох примірниках: один – для установи, яка здає, другий – для установи, яка приймає. Акт затверджується керівником установи. Після оформлення у термін, встановлений графіком документообігу бюджетних установ, акт разом з технічною документацією, що стосується даного активу, передається в бухгалтерію (централізовану бухгалтерію). Для оформлення приймання декількох об'єктів однотипних необоротних активів, які мають однакову вартість (господарський інвентар, інструменти, обладнання, білизна, постільні речі та ін.), дозволяється складання загального акта приймання необоротних активів.

При надходженні необоротних активів в установу (на склад) матеріально відповідальна особа на документі постачальника або на акті приймання повинна розписатися в одержанні цих цінностей і прийняти їх на відповідальне зберігання.

Таким чином, на підставі аналізу наведених вище норм права колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

при розгляді цієї справи дійшла висновку про те, що передача об'єктів права державної власності, які перебувають на подвійному обліку у водогосподарських організаціях Держводгоспу та службах Державного агентства автомобільних доріг України, здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України відповідно до Положення про порядок передачі об'єктів.

Тому колегія суддів вважає, що пункт 5 вимоги про усунення порушень, виявлених у ході ревізії в частині незаконного списання майна на суму 256 600 грн, є правомірним.

Отже, суди попередніх інстанцій дійшли неправильного висновку про те, що позивач правомірно здійснив списання мостових переходів як окремих об'єктів на виконання доручення Прем'єр-міністра України.

З урахуванням наведеного, оскільки Вищий адміністративний суд України ухвалою від 9 квітня 2015 року, залишаючи без змін постанову Чернігівського окружного адміністративного суду від 9 серпня 2013 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 30 жовтня 2013 року, неправильно застосував норми матеріального права, що призвело до неправильного вирішення спору, ці судові рішення підлягають скасуванню з ухваленням нового – про відмову в задоволенні позовних вимог Сосницького управління.

Керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

Заяву Державної фінансової інспекції в Чернігівській області задовольнити.

Постанову Чернігівського окружного адміністративного суду від 9 серпня 2013 року, ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 30 жовтня 2013 року та ухвалу Вищого адміністративного суду України від 9 квітня 2015 року скасувати.

У задоволенні позовних вимог Сосницького міжрайонного управління водного господарства відмовити.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.